

Міністерство внутрішніх справ України
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**МІЖНАРОДНА ТА НАЦІОНАЛЬНА
БЕЗПЕКА: ТЕОРЕТИЧНІ
І ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ**

*Матеріали IV Міжнародної
науково-практичної конференції*

(м. Дніпро, 13 березня 2020 року)

**INTERNATIONAL AND NATIONAL
SECURITY: THEORETICAL
AND APPLIED ASPECTS**

*Theses of the IV International
scientific-practical conference*

(Dnipro, March 13, 2020)

Дніпро
2020

УДК 34+35
М 58

*Рекомендовано до друку та до поширення
через мережу Інтернет Вченою радою
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ (протокол № 6 від 27 лютого 2020 р.)*

М 58 Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : матер. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 13 бер. 2020 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 414 с.

ISBN 978-617-7665-55-6

Збірник містить матеріали однойменної четвертої міжнародної науково-практичної конференції. У заході взяли участь науковці, викладачі та здобувачі закладів вищої освіти та наукових установ України і зарубіжжя, а також фахівці-практики правоохоронних органів. Тематика публікацій охоплює актуальні проблеми міжнародної та національної безпеки.

Матеріали конференції можуть бути використані в науково-дослідній роботі та навчальному процесі спеціалізованих ЗВО, а також у законотворчості та правоохоронній діяльності.

The collection contains theses of the eponymous fourth international scientific-practical conference. The event was attended by scholars, lecturers and post-graduates of higher schools and scientific institutions of Ukraine and abroad, and also enforcement agencies practitioners. The topics of publications cover urgent problems of international and national security.

The conference theses can be used in research work and educational process of specialized universities, as well as in law-making and law-enforcement activities.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

к.ю.н., Заслуж. юрист України **А.Є. Фоменко** (*голова*); д.ю.н., проф., Заслуж. юрист України **Л.Р. Наливайко** (*заст. гол.*); д.філос.н., доц. **О.В. Марченко**; д.ю.н., проф. **К.О. Чаплинський**; д.ю.н., доц. **О.В. Кириченко**; д.е.н., проф. **О.А. Паршина**; д.ю.н., проф. **А.О. Собакарь**; д.ю.н., доц. **В.О. Боняк**; д.ю.н. доц. **В.В. Шаблистий**; д.ю.н. доц. **В.М. Савіщенко**.

*Факти, судження й висновки, викладені авторами публікацій,
не завжди підтверджуються та поділяються редакційною колегією.*

ISBN 978-617-7665-55-6

© ДДУВС, 2020
© Автори, 2020

З М І С Т

Фоменко А.Є.

Кримінологічна діяльність Національної поліції
в системі забезпечення національної безпеки 14

ТЕОРЕТИКО-ФІЛОСОФСЬКІ, ЗАГАЛЬНОПРАВОВІ, КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ, МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ Й ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОЇ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Костицький В.В.

Ліберальна держава в політичній системі суспільства
та проблема глобальних викликів 16

Наливайко Л.Р.

Державна політика у сфері забезпечення національної безпеки:
досвід України та зарубіжних держав 18

Кайназарова Д. Б.

Национальная безопасность Казахстана на современном этапе: проверка временем 21

Ірха Ю. Б.

Роль жінок у діяльності терористичних організацій 24

Алексєєнко І. В., Кобець М.П.

Політико-правові аспекти самовизначення в сучасних міжнародних відносинах 27

Боняк В.О.

Роль Національної поліції України у забезпеченні конституційного
правопорядку під час проведення виборів 30

Марченко О.В.

Освітній ідеал як смислоутворююча основа національної безпеки 32

Савіщенко В.М.

Професійна деонтологія: її види та адміністративно-правове забезпечення 34

Маргулов А.Х.

Безпекові формати національної політики тоталітарної держави 36

Адашис Л.І.

Європейське територіальне співробітництво
в межах регіональної політики Європейського Союзу 37

Головіна О. В

Формування колективної історичної пам'яті як фактор національної безпеки 40

Єремєєва І. А.

Структурні трансформації сучасних міжнародних конфліктів 42

Іванов О. Ю.

Політика Росії щодо Казахстану і загрози міжнародній безпеці: до історії питання 44

Малишко В.М.

Юридичні механізми залучення британських приватирів
до морської агресії проти Китаю (XVII–XIX ст.) 46

Маркіна Л. Л.

Педагогічний супровід попередження антисуспільної поведінки дітей та молоді 49

Повар О. В., Поливаний В. Д. Підрозділи Національної гвардії України з охорони дипломатичних представництв, консульських установ, представництв міжнародних організацій в Україні як важливий та невід’ємний елемент забезпечення національної безпеки	125
Толстоносов Д. Ю. Нормативне регулювання діяльності Національної гвардії України по забезпеченню громадської безпеки	126
Шумейко О. М. Психолого-інформаційна контрбезпека в контексті маніпуляцій свідомістю	127
Шубенок Т. І., Максимова М. К. Торгівля людьми як загроза національній безпеці України	129

**ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА ТА ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА
В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
У ГАЛУЗІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ**

Паршина О. А., Паршин Ю. І. Підходи та методи до оцінки тіньової економіки	131
Козаченко Г. В., Погорелов Ю. С. Демографічна «яма» та трудова міграція як загрози національній економіці України ...	133
Лебеза Ю. О. Участь громадськості у здійсненні публічного управління у сфері використання природних ресурсів	136
Тертишник В. М. Протидія економічній злочинності в системі безпеки суспільства	137
Чаплинська Ю. А. Адміністративно-правове забезпечення оптимізації системи органів прокуратури України	139
Шатрава С. О. Запобігання корупції під час проходження служби в органах національної поліції	141
Аблазов І. В., Леонов О. С. Наслідки розповсюдження інформаційного впливу Російської Федерації	143
Височанський М. Р. Деякі аспекти збройного конфлікту на території України та його вплив на економічну безпеку держави	144
Дробот Я. А., Краснікова О. М., Собчишин В. М. Місце фінансового ризику у фінансовій безпеці підприємства	145
Косиченко О. О. Особливості використання візуальних засобів часового аналізу як інструменту розслідування в правоохоронній діяльності	147
Косяченко К. Е. Перспективи розвитку державного фінансового контролю в Україні: міжнародний досвід	149
Крамаренко Ю. М. Окремі питання здійснення кримінально-правової охорони підприємництва як передумови забезпечення економічної безпеки країни	151
Кубецька О. М., Сидорова Е. О., Остапенко Т. М. Дестабілізуючі фактори економічної безпеки держави	153

конно переміщено до Росії, включаючи обладнання 33-ох місцевих промислових гігантів [3, с. 171-172].

Наявність збройного конфлікту та сході території України безперечно ускладнює державне регулювання соціальної спрямованості діяльності України, що гарантовано Конституцією держави. На соціальні програми підтримки внутрішньо-переміщених осіб або інших, що потребують допомоги в зв'язку з збройною агресією РФ, спрямовано кошти, які могли б бути залученими на економічний розвиток України. Також зараз відсутні надходження до бюджету України, які до 2014 року отримувала держава від значної частини підприємств та організацій Донецької та Луганської областей.

Враховуючи наведене, вважаємо, що наявність збройного конфлікту на сході України негативно впливає не лише на стан національної безпеки а й на її економічну складову. До обставин, які об'єктивно погіршують економіку України, в тому числі її економічну безпеку можна віднести: необхідність виділення додаткових коштів на соціальну складову; збільшення фінансування військового сектору держави; недоотримання доходів до бюджету, які раніше поступали з територій, що на даний час окуповані.

Безперечно вирішення питань, пов'язаних із окупацією територій України залежить від багатьох чинників, є складним та потребує комплексного підходу, а діяльність спрямована на це повинна охоплювати декілька напрямків (соціальний, економічний, політичний, економічний, військовий, міжнародний і т.д.) та регулюватись загально-державною стратегією.

1. Трофименко А.В. Операція об'єднаних сил в Україні: політико-правові засади проведення. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: історія, політологія*. Вип. 21. 2018. С. 253-259.

2. Антоненко В.М., Єланська Н.О., Петренко М.А. Актуальні питання національної безпеки незалежної України в період військової агресії з боку РФ. *Східна: економіка, бізнес та управління*. Випуск 2 (19) 2019. С. 277-282.

3. Бойко І.В. Римський статут міжнародного кримінального суду: проблемні питання імплементації норм у вітчизняне кримінальне законодавство. *Матер. міжнар. наук-практ. круглого столу Сучасні кримінологічні дослідження: методи, напрями, перспективи* С.171-175.

Дроботя Яна Анатоліївна

доцент кафедри фінансів і кредиту,
кандидат економічних наук, доцент

Краснікова Оксана Миколаївна

доцент кафедри фінансів і кредиту,
кандидат економічних наук, доцент

Собчишин Віталій Миколайович

доцент кафедри фінансів і кредиту
кандидат економічних наук

(Полтавська державна аграрна академія)

МІСЦЕ ФІНАНСОВОГО РИЗИКУ У ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ ПІДПРИЄМСТВА

Невід'ємною складовою діяльності суб'єкту господарювання будь-якої галузі є фінансовий ризик. Однак, водночас фінансовий ризик – це і рушій підприємництва, рушій виникнення новітніх технологій, продуктів, покращення якості та задоволення споживачів. Отже, діяльність будь-якого суб'єкту господарювання є неможливою без фінансового ризику, але водночас фінансовий ризик впливає на фінансову безпеку суб'єкту господарювання.

Продуктивність діяльності підприємства, з нашого погляду, це постійний баланс між фінансовим ризиком та фінансовою безпекою. Саме підтримка конкурентоздатності підприємства вимагає постійного моніторингу фінансового ризику і фінансової безпеки та підтримки балансу між ними.

Варто зазначити, що власне процес господарювання і створює фінансові ризики на шляху його здійснення. Традиційно на діяльність підприємства впливають систематичні та несистематичні фінансові ризики.

Так, якщо несистематичні ризики – це ті, на які підприємство може здійснювати

вплив і прагнути звести їх до мінімуму, то систематичні ризики, це ті, до яких підприємство може лише пристосуватись на шляху здійснення своєї діяльності.

Варто зазначити, що несистематичні ризики, це ризики, які індивідуальні для кожного підприємства та залежать від виду діяльності підприємства і його конкретних управлінських рішень. Систематичні ризики – це ризики властиві для всіх підприємств, однак варто зазначити, що хоча систематичні, тобто зовнішні ризики присутні у всіх підприємствах, галузь діяльності та рішення конкретного підприємства можуть підсилювати їх дію або навпаки зменшувати їх.

Який же баланс між ризиком та фінансовою безпекою, що забезпечує успішну, конкурентоздатну діяльність для підприємства?

Т.Б. Кузенко, В.В. Прохорова та Н.В. Сабліна вказують, що фінансова безпека являє собою певну захищеність стосовно фінансових інтересів підприємства з такими основними функціональними цілями стосовно фінансової безпеки як:

- забезпечення фінансової ефективності;
- підтримка фінансової стійкості і незалежності підприємства;
- досягнення конкурентоздатності;
- забезпечення ліквідності активів;
- підтримка рівня ділової активності;
- забезпечення захисту інформаційного поля і комерційної таємниці;
- організація безпеки капіталу та майна підприємства, а також його комерційних інтересів [4].

Отже, вважаємо, що здоровий фінансовий баланс між фінансовим ризиком та фінансовою безпекою досягається за ситуації дотримання нормативів по основним фінансовим показникам та забезпечення конкурентоздатності власної продукції за постійної тісної співпраці з кінцевим споживачем продукції та моніторингу ринку на якому здійснюється діяльність господарства.

Які ж основні фінансові показники належать до показників, котрі дозволяють контролювати постійний баланс між фінансовим ризиком та фінансовою безпекою? З нашого погляду, до даних показників слід віднести:

- показники фінансової стійкості;
- показники ефективності використання капіталу;
- ефект фінансового левериджу та визначення оптимальної структури капіталу з погляду балансу між ризиком і доходністю;
- показники ліквідності та платоспроможності;
- показники ділової активності;
- показники рентабельності та прибутковості;
- показники руху грошових коштів;
- показники оцінки фінансового ризику.

Моніторинг такого широкого кола показників на шляху дотримання балансу між фінансовим ризиком та фінансовою безпекою пояснюється тим, що фінансовий ризик починається на етапі зародження підприємства і пов'язаний з обранням виду діяльності та ефективністю інвестування капіталу, дотриманням ефективного балансу між власним і позиковим капіталом, надалі даний капітал, котрий інвестується в основні та оборотні активи спричиняє ризики пов'язані з формуванням основних та оборотних активів, зокрема для основних - це ризики пов'язанні перш за все з обранням власних або ж позикових коштів для фінансування основних засобів та власне доцільності обрання конкретних основних засобів; для оборотних активів - це ризики пов'язанні як з обранням власних або ж позикових засобів для їх фінансування, так і ризики пов'язані з формуванням оптимальної структури оборотних активів, котра повинна балансувати між ризиком незбалансованої ліквідності і ризиком втрат від нехватки запасів для здійснення виробничого процесу, від нехватки запасів готової продукції для забезпечення кінцевих споживачів.

Вважаємо за доцільне зупинити свою увагу більш детально на показниках оцінки фінансового ризику. З нашого погляду, їх перш за все варто поділити на кількісні та якісні. Так, до якісних слід віднести аналіз можливих видів ризику, котрий варто проводити під час процесу прийняття рішення на користь здійснення того чи іншого виду діяльності, оцінку загального ступеня небезпеки даних видів ризику та означення факторів, що впливають на рівень ризику [2].

До кількісних методів оцінки фінансового ризику слід віднести [2]:

- статистичні методи, серед яких ймовірність виникнення збитків, обсяг можливих

збитків, рівень фінансового ризику, середньоквадратичне відхилення, коефіцієнт варіації, коефіцієнт ризику, коефіцієнт ризику планових показників, β -коефіцієнт;

- методи аналізу доцільності витрат;
- методи, що базуються на інтуїції експертів;
- методи, що базуються на дослідженні фінансового стану підприємства;
- дослідження ефективності нововведень;
- дослідження точки беззбитковості;
- дослідження на основі методу дерева рішень та методу «риб'яча кістка»;
- дослідження фінансового ризику на базі співставлення з основними фінансовими

нормативами;

- використання методу проведення аналогій.

Отже, фінансова безпека та фінансовий ризик перебувають у постійному балансі, і прагнучі до прибутку та конкурентоздатності суб'єкт господарювання постійно фінансово ризикує, однак варто тримати руку на пульсі щоб даний фінансовий ризик не посягнув на фінансову безпеку підприємства.

1. Артеменко В. Г. Беллендир В. Г. Финансовый анализ: учеб. пособие. 2-е изд. перераб. и доп. М.: Дело и Сервис, 2012. 365 с.
2. Бланк И. А. Управление финансовыми рисками: учебник. К.: Ника-Центр, 2005. 600 с.
3. Выборова Е. Н. Диагностика финансовой устойчивости рынков хозяйствования. Аудитор. 2016. № 12. С. 37–39
4. Кузенко Т. Б., Прохорова В. В., Саблина Н. В. Управление финансовой безопасностью на предприятии. Бизнес Информ. 2008. № 12 (1). С. 27–29.

Косиченко Олександр Олександрович
доцент кафедри економічної
та інформаційної безпеки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат технічних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВІЗУАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ЧАСОВОГО АНАЛІЗУ ЯК ІНСТРУМЕНТА РОЗСЛІДУВАННЯ В ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Обсяги даних, з якими приходиться зустрічатися у своїй роботі аналітикові, постійно зростають. Згідно з дослідженням International Data Corporation обсяг інформації у світі кожні два роки подвоюється [1]. Великою кількістю фактів і різноманітної інформації оперують і фахівці, що займаються розслідуванням різних інцидентів і злочинів. Саме тому аналітична візуалізація в останні роки стала важливим інструментом, що дозволяє представити інформацію і її потоки в такій формі, щоб аналітик зміг виявити сховані й неочевидні зв'язки між об'єктами, фактами й процесами розслідування, зрозуміти їхню суть і роль, зробити правильні висновки [2, 3]. Це дозволяє створити візуально-інформаційну модель злочину, що суттєво підвищує ефективність і глибину проведення розслідування в цілому, особливо в складних випадках.

Один із класів аналітичних інструментів візуалізації представлений засобами часового аналізу, що базується на відносинах об'єктів у часі. На відміну від досить універсальних інструментів асоціативного аналізу, наприклад, таких як Mind Maps (інтелект-карт, ментальних карт) [3, 4], які дозволяють створити в взаємин між людьми, організаціями або групами, часовий аналіз привносить у цю модель часову характеристику. Наприклад, найпростіша шкала часу дає можливість послідовно розташувати події, пов'язані з подією, і тим самим наочно відобразити весь їхній ланцюжок і допомогти зрозуміти що відбулося.

Засоби часового аналізу містять у собі велику кількість різноманітних інструментів, серед яких не можна не відмітити графік подія-час (time-event chart), блок-схему процесу (process flow diagram) і деякі інші методи, що дозволяють аналітику впорядкувати об'єкти в деякій системі відліку, за яку зазвичай приймають час. Розглянемо деякі з перспективних засобів візуалізації з урахуванням тимчасового фактора.

Графіки "подія-час". Шкала часу є традиційним інструментом упорядкування подій, причому використовується вона й для систематизації дій, пов'язаних з інцидентом, і для